

Taliban po pár hodinách dobyl Mazáre Šaríf a je na dostrel Kábulu. Vláda kontroluje z veľkých měst už jen Kábul

- CZ24 News | 15. srpna 2021

AFGHANISTAN: Afgánske militantné hnutie Taliban v nedeľu nadráňom obsadilo mesto Džalalabad, hlavné mesto provincie Nangarhár, informovali agentúry AFP a AP.

Ovládnutie Džalalabadu znamená, že posledným významným mestom zostávajúcim pod kontrolou afganskej vlády je už len hlavné mesto Kábul.

„Zobudili sme sa toto ráno s tým, že biele vlajky Talibanu boli vyvesené všade po meste. Obsadili ho bez boja,“ povedal pre agentúru AFP obyvateľ Achmad Wali.

Militanti následne zverejnili na internete fotky, ktoré ich zachytávajú v pracovni guvernéra Džalalabadu.

„V Džalalabade sa momentálne žiadne boje neodohrávajú, pretože guvernér sa vzdal Talibanu,“ povedal agentúre afganský vládny činiteľ s tým, že „umožnenie priechodu“ pre Taliban bolo jedinou možnosťou, ako zachrániť životy civilistov.

Pád mesta, ktoré leží na strategicky dôležitej ceste z Kábulu do Pakistanu, potvrdil agentúre Reuters tiež nemenovaný západný činiteľ.

Taliban rýchlo postupuje

Radikálne islamistické hnutie Taliban dobylo mesto Mazáre Šaríf na severe Afganistanu, ktoré doteraz ako jedno z posledných troch veľkých miest kontrolovala afganská vláda. Vládne jednotky utekajú smerom k uzbeckej hranici, informovala agentúra Reuters s odvolaním sa na vedenie provincie Balch. Útok islamistov na provinčné správne stredisko sa začal len v sobotu ráno.

Príslušníci Talibanu v piatok zase dobyli provičnú metropolu Puli Alam a medzičasom majú pod svojou kontrolou celú provinciu Lógar ležiacu bezprostredne južne od hlavného mesta Kábul. Informovali o tom miestni predstavitelia, podľa ktorých sú bojovníci hnutia už len 11 kilometrov od metropoly, píše agentúra AP.

Taliban v posledných dňoch prevzal moc v mnohých oblastiach krajiny i v druhom a treťom najväčšom meste – Kandaháre a Heráte. V súčasnosti má podľa AP pod kontrolou približne 20 z 34 provincií krajiny.

Západom podporovaná afganská vláda tak okrem hlavného mesta Kábul kontroluje len viacero okolitých provincií v centrálnej a východnej časti krajiny.

Nechali všetko vybavenie

Mazáre Šaríf je najväčšie mesto severného Afganistanu a je označované za tradičnú protitalibanskú baštu. Mazáre Šaríf bránili vplyvní bývalí vojenský velitelia, ktorí majú podľa odhadov tisíce bojovníkov a zatiaľ sú spojencami vlády v Kábule.

Podľa šéfa provinčnej rady mesto vyzerá, ako by padlo bez boja. Vojaci údajne na mieste nechali všetko vybavenie a vydali sa smerom k uzbeckej hranici. V meste už dochádza len k menším stretom v jednej časti mimo centrum, píše Reuters.

Poslanec z provincie Balch Abbás Ibrahim Zadá agentúre AP povedal, že sa najprv vzdali vládne vojenské jednotky, čo malo vplyv na morálku provládnych milícií a ďalších síl, ktoré sa vzápätí vzdali tiež. Podľa poslanca sú teraz v rukách Talibanu všetky budovy a provinčné úrady, vrátane úradu guvernéra, píše AP.

Hovorca guvernéra provincie Balch skôr tvrdil, že Taliban začal ofenzívu z niekoľkých smerov a že na predmestiach provinčného správneho centra sa odohrávali tvrdé boje, informovala AP.

Afganský prezident Ašraf Ghaní v stredu letecky cestoval do Mazáre Šarífu s cieľom zmobilizovať obranu mesta. Stretol sa tam s viacerými veliteľmi milícií, ktorí sú spojencami vlády v Kábule.

Taliban v uplynulých týždňoch ovládol väčšinu severného, západného a južného Afganistanu. Západom podporovaná vláda tak okrem hlavného mesta Kábul kontroluje len niekoľko okolitých provincií v centrálnej časti a na východe krajiny, ako aj mesto Mazáre Šaríf na severe.

Rýchly postup Talibanu a ustupovanie afganských jednotiek pred ofenzívou vyvolalo necelé tri týždne pred plánovaným odsunom posledných amerických vojakov obavy z návratu fundamentalistického hnutia k moci alebo vypuknutia občianskej vojny.

V piatok do Afganistanu dorazila prvá časť z 3000-členného kontingentu americkej námornej pechoty, ktorý bude pomáhať s evakuáciou veľvyslanectva USA. Zvyšok týchto vojakov by mal prísť do nedele a ich nasadenie podnietilo pochybnosti, či Spojené štáty splnia svoj stanovený cieľ odsunu do 31. augusta.

Ghaní: Remobilizácia je prioritou

Ašraf Ghaní v sobotňajšom televíznom prejave vyhlásil, že opätovná mobilizácia tamojších ozbrojených síl je momentálne „hlavnou prioritou“. Ide o jeho prvé verejné vyjadrenie, odkedy sa začal Taliban zmocňovať jednotlivých provincií krajiny.

„V súčasnej situácii je našou hlavnou prioritou remobilizácia našich bezpečnostných a obranných síl a v tomto ohľade podnikáme vážne kroky,“ povedal Ghaní. Dodal, že vo vláde prebiehajú „rozsiahle konzultácie“ s politickými lídrami, zástupcami miestnych obyvateľov či medzinárodnými partnermi s cieľom ukončiť vojnu a „dosiahnuť rozumné a isté politické riešenie, ktoré predpokladá mier a stabilitu pre ľudí v Afganistane“. Zdôraznil, že „nedovolí, aby vojna uvrhnutá na ľudí spôsobila ďalšie obete“.

Ako poznamenala AFP, nenaznačil, že by plánoval zo svojho postu odstúpiť alebo prevziať zodpovednosť za aktuálnu situáciu.

Kanada prijme utečencov

Kanadská vláda je ochotná prijať až 20 000 afganských utečencov vrátane politických, štátnych zamestnancov a ďalších ľudí, ktorým hrozí nebezpečie od Talibanu. „Situácia v Afganistane je srdcervúca a Kanada nebude len nečinne stáť a prizerať sa,“ vyhlásil kanadský minister pre migráciu Marco Mendicino.

Počas tlačovej konferencie Mendicino konkretizoval, že medzi prijatými utečencami budú „obzvlášť zraniteľní Afganci“. Pôjde o osoby, ktoré sú stále v krajine, ale aj o tie, ktoré z Afganistanu utiekli do susedných štátov. Konkrétne spomenul vysokopostavené štátne úradníčky, ochrancov ľudských práv, ale aj predstaviteľov menšín a novinárov.

Agentúra AP už v piatok informovala o tom, že Kanada vyšle do Afganistanu svoje špeciálne jednotky, ktoré evakuujú zamestnancov kanadského veľvyslanectva v metropole Kábul predtým, ako ho zatvoria. Podľa AP tieto kroky poukazujú na ohromujúcu rýchlosť hnutia Taliban pri ovládnutí veľkej časti krajiny.

Česko stahuje diplomatov

Český minister zahraničných vecí Jakub Kulhánek oznámil, že pre krízovú situáciu v Afganistane Česko stiahne svojich diplomatov z Kábulu na medzinárodné letisko v tejto metropole. „Na základe aktuálnych informácií od spojencov a odporúčania nášho veľvyslanca v Kábule som rozhodol o okamžitom stiahnutí našich diplomatov na medzinárodné letisko v Kábule,“ napísal Kulhánek na Twitteri.

Kulhánek dodal, že dvaja českí diplomati, ktorých z Kábulu premiestňujú na letisko, sú v súčasnosti pod ochranou vojenskej polície. „Situácia v Afganistane je veľmi vážna,“ povedal český minister zahraničných vecí.

„Budeme podnikáť všetky možné kroky na zabezpečenie našich ľudí v Afganistane,“ povedal Kulhánek. Všetci českí diplomati sú podľa neho v bezpečí a české úrady sa s nimi spojili.

Kulhánek občanom ČR odporučil, aby do Afganistanu „v žiadnom prípade necestovali“. V sobotu večer v spojitosti s krízou v Afganistane mimoriadne zasadne Bezpečnostná rada štátu.